

องค์ความรู้ในการทำนาหยอด

การทำนาหยอด เป็นวิธีการปลูกข้าวที่อาศัยน้ำฝน โดยหยอดเมล็ดข้าวแห้ง ลงไปในดินเป็นหลุมๆ หรือโรยเป็นแถวแล้วกลบเมล็ดข้าว เมื่อฝนตกลงมาดินมีความชื้นพอเหมาะ เมล็ดก็จะงอกเป็นต้น การทำนาหยอดนิยมทำในพื้นที่สภาพไร่ หรือนาในเขตที่การกระจายของฝนไม่แน่นอน แบ่งเป็น 2 สภาพ

1. นาหยอดในสภาพไร่(ข้าวไร่) พื้นที่ส่วนใหญ่มักเป็นที่ลาดชัน เช่น ที่เชิงเขาเป็นต้น ปริมาณน้ำฝนไม่แน่นอน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่สามารถเตรียมดินโดยการไถได้ จึงจำเป็นต้องหยอดข้าวเป็นหลุม

2. นาหยอดในสภาพที่ราบสูง เช่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาหรือหุบเขา หรือที่ราบทั่วไป การหยอดอาจหยอดเป็นหลุมหรือใช้เครื่องมือหยอด หรือโรยเป็นแถวแล้วคราดกลบ นาหยอดในสภาพนี้ให้ผลผลิตสูงกว่านาหยอดในสภาพไร่มาก

ขั้นตอนการทำนาหยอด

1. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

เมล็ดพันธุ์สุทธิ 98 เปอร์เซ็นต์

สิ่งเจือปน 2 เปอร์เซ็นต์

ความงอก 80 เปอร์เซ็นต์

ความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์

2. การเตรียมและการวิเคราะห์ดิน

* เก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ธาตุอาหาร (3 จุด/ไร่) ปริมาณ 1 กิโลกรัม

* ไถดะ (ไถสุด)

* ไถแปร

* ปั่น/วางคราด/ตี

3. การหยอดข้าว

* รถไถเดินตาม (4 และ 6 แถว) อัตราเมล็ดพันธุ์ 6-8 กก./ไร่

* รถแทรกเตอร์ (7 8 และ 10 แถว) อัตราเมล็ดพันธุ์ 8-12 กก./ไร่

* การปรับอัตราเมล็ดพันธุ์ ให้เหมาะสมกับแปลงนา/โครงสร้างดิน (ปรับขนาดและจำนวนรูของจาน)

4. การจัดการวัชพืช

* ใช้สารเคมีที่กฎหมายกำหนด มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย ใช้ตามอัตราฉลากแนะนำ ใช้ให้ถูกกับชนิดของวัชพืช มีการป้องกันที่ถูกต้องและเหมาะสมเวลาใช้สารต่างๆ (คำแนะนำ : สารชีวภาพต่างๆแทนการใช้สารเคมี)

การใช้สารคุมหญ้าในนาหยอด

1. ใช้หลังหยอดข้าวเรียบร้อยแล้ว (ชนิดคุมเมล็ดวัชพืช)

2. ดินมีความชื้นพอเหมาะไม่แห้งเกินไป (ประสิทธิภาพสูง)

5. การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

* ใส่ปุ๋ยเฉพาะที่ดินขาดธาตุนั้นๆ ดินแต่ละชนิดจะมีธาตุอาหารแตกต่างกัน เช่น ผลการวิเคราะห์ดิน 6-3-3 หมายถึง ต้องใส่ปุ๋ย

ไนโตรเจน (N) 6 กิโลกรัม/ไร่

ฟอสฟอรัส (P) 3 กิโลกรัม/ไร่

โพแทสเซียม (K) 3 กิโลกรัม/ไร่

6. การจัดการพันธุ์ป่น

การกำจัดข้าวพันธุ์อื่นปน

- ระยะแตกกอ (การแตกกอ สี ขนาด ความสูง)
- ระยะออกดอก (ระยะเวลาออกดอก สีของดอก)
- ระยะโน้มรวง (ลักษณะและสีของเมล็ด การโน้มรวง)
- ระยะสุกแก่ (ลักษณะการสุกแก่ สี ขนาด)

หากผิดพลาดให้ “ถอนทิ้ง”

7. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- * เก็บเกี่ยวหลังข้าวออกดอก 25-30 วัน (ระยะพลับพรีง)
- * ระบายน้ำออกก่อนเก็บเกี่ยว 7-14 วัน
- * ทำความสะอาดเครื่องเกี่ยวนวดก่อนเก็บเกี่ยว
- * ทำความสะอาดรถบรรทุกข้าว
- * ลดความชื้นให้เหลือน้อยกว่า 14 เปอร์เซ็นต์

8. การเก็บรักษา

ต้นทุนการทำนาหยอดเปรียบเทียบกับนาหว่าน

กิจกรรมดำเนินการ/ค่าใช้จ่าย	นาหว่าน (บาท/ไร่)	นาหยอด (บาท/ไร่)
1. การเตรียมดิน 1.1 ไถตะ	200.00	200.00
1.2 ไถแปร	166.67	200.00
1.3 ไถหว่าน/ปั้นดิน/วางคราด	213.33	166.67
2. ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	731.17	286.63
3. ค่าจ้างหว่านข้าว	54.17	0.00
4. ค่าจ้างหยอด	0.00	230.00
5. ค่าปุ๋ย	613.94	405.07
6. ค่าจ้างแรงงานหว่านปุ๋ย	43.60	20.37
7. ค่าวัสดุอันตรายทางการเกษตร (ยาปราบวัชพืช/โรคแมลง)	43.00	87.72
8. ค่าจ้างฉีดยาปราบวัชพืช/โรคแมลง	40.00	56.68
9. ค่าเก็บเกี่ยว	477.78	477.78
10. ค่าขนส่ง	121.95	139.47
11. ค่าหว่าน/หยอดซ่อม	91.18	3.33
รวมต้นทุนการผลิต	2,796.78	2,273.71

การทำนาหยอดลดต้นทุนได้มากกว่านาหว่าน ตลอดทั้งผลผลิตข้าวนาหยอดมีแนวโน้มสูงกว่านาหว่านในสภาพเดียวกัน

เรียบเรียงโดย นายทวีศิลป์ ศรีสุวัจน์ นวส.ปฏิบัติการ สนง.เกษตรอำเภอพยุหะ